

ABOVSKÝ hlásnik

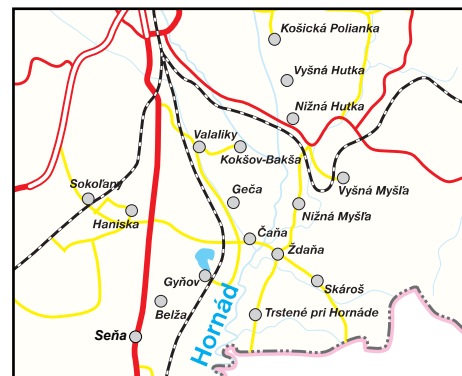
12. ročník, číslo 3, október 2017
www.regionhornad.sk

Štvrťročník pre obyvateľov, priaznivcov a návštevníkov mikroregiónu Hornád
Vydáva Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Seňa, Skároš, Sokolany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Zdaňa.

- Naše obce sú bezpečnejšie
- Technická pamiatka vo Vyšnej Myšli
- Zomrela najstaršia žena v regióne
- Kníh o histórii našich obcí pribúda
- Herečka Biba Ondrejková pre Hlásnik

Na 16 stranách!

Regionálne voľby 2017 v sobotu 4. novembra

Voľme z našich ľudí do Košického kraja

Vo všetkých ôsmich krajoch Slovenska sa v sobotu 4. novembra občania chystajú voliť poslancov do krajov – vyšších územných celkov ako aj ich predsedov – županov. Do

voľieb v Košickom kraji vstupujú aj **pätnásť kandidáti z nášho mikroregiónu Hornád**. **Mandát dostane osem poslancov**, ktorí od voličov zo 112 obcí a dvoch miest okresu

Košice-okolie získajú najviac hlasov. Dovedna zo všetkých okresov Košického kraja v krajskom zastupiteľstve bude pracovať 57 poslancov.

(pokračovanie na 2. strane)

Auto nevojde do kabelky

Celodenné parkovanie áut na miestnych komunikáciách sa začína objavovať už aj v našich obciach. Používanie auta, mobilu či počítača sa stalo bežnou súčasťou každodenného života. Mnohí z nás si nevedia predstaviť modernú dobu bez týchto vynálezov. Doteraz sme sa možno pozerali na problémy s parkovaním v mestách s akýmsi nadhľadom. No už aj my čoraz viac chápeme, že – na rozdiel od mobilu – sa automobil nedá odložiť do vrečka či kabelky. Na dlhodobé parkovanie na obecných komunikáciách nie je miesto ani podmienky. Takéto státie bráni riadnemu a nerušenému užívaniu verejných priestranstiev, miestnych komunikácií a prilahlých chodníkov. Ide najmä o úzke uličky, kde sú autá zaparkované po oboch stranách cesty. Potom nastávajú ťažkosti pri pohybe vozidiel záchranné zdravotnej služby, požiarnych vozidiel, pri zvoze komunálneho odpadu, údržbe ciest. Breme riešenia tohto problému leží na nás, na samosprávach. Chceme preto poprosiť všetkých, aby sme urobili, čo je v našich silách, na jeho vyriešenie.

Patrik Rusňák, starosta Geče

V našom mikroregióne patríme k sebe

Ľudia, ktorých pozná celé Slovensko, prijali pozvanie do nášho regiónu. Tiež ste si našli čas, aby ste niečo zo svojich voľných chvíľ strávili v blízkom okolí, so susedmi a priateľmi? V tom prípade bolo kam ísť, čo robiť, zažiť, dozvedieť sa. Či už na Dňoch RZO v Skároši, kde hlavný program moderoval **Štefan Skrúcaný**, na Dni obce Čaňa, kde sa predstavil **Ondrej Kandrác** s kapelou, alebo na iných podujatiach.

Regionálne voľby 2017

Volíme z našich ľudí do Košického kraja 4. novembra

(pokračovanie zo strany 1)

Počet 15 kandidátov od nás je dosiaľ najvyšší. V minulých voľbách v roku 2013 kandidovalo 8 našich poslancov a traja z nich uspeli. Kolík „prejdú“ teraz? Závisí len a len od nás, obyvateľov regiónu. Výber je bohatý a široký. Možno niekto uprednostní už skúseného poslanca, iný zas fandí novým tvármi. Podstatné je, aby sme voliť išli. Veď tak ako beží život, prichádzajú na scénu aj otázky regionálneho rozvoja, dopravy, školstva, zdravotníctva, sociálnej, kultúrnej či ďalších oblastí a je nevyhnutné sa nimi zaoberať. Volíme racionálne aj intuitívne, voľme rozumom, no najmä srdcom, lebo ono je našim najlepším vnútorným radcom.

Katarína Čániová, vedúca redaktorka Abovského hlásnika

Kandidáti za poslancov KSK v abecednom poradí

Krúžkuje číslo	Meno / Vek	Povolanie / Trvalý pobyt / Kandiduje za
2	Imrich Bakši, Mgr., 32	zdravotnícky záchranár, Ždaňa, OĽANO, SaS, KDH, NOVA
3	Martin Baltes, Ing., 35	podnikateľ, Trstené pri Hornáde, Kotleba - ĽSNS
4	Miloš Barcal, Ing., 45	starosta obce Haniska, Haniska, nezávislý
16	Mária Dulovičová, Ing., 60	štátna radkyňa, Nižná Myšľa, nezávislá
21	Monika Gergelová, Mgr., 37	etička, Čaňa, SNS
29	Jozef Hric, 67	dôchodca, Čaňa, KSS
30	Ivan Hriczko, Mgr., 37	podnikateľ, Valaliky, Šport do Košíc a na Východ
37	Ján Kokarda, Ing., 56	starosta obce, Ždaňa, nezávislý
41	Tomáš Kozlaj, 29	zdravotnícky záchranár, Nižná Myšľa, OĽANO, SaS, KDH, NOVA
42	Jozef Krešák, 53	podnikateľ, Seňa, ŠANCA
45	Vlastimil Lakatoš, Ing., 37	manažér telekomunikačnej spoločnosti a člen predsedníctva slovenskej asociácie telekomunikačných operátorov, Nižná Myšľa, nezávislý
52	Michal Rečka, 63	starosta obce, Čaňa, SMER - SD
53	Peter Seman, Ing., 59	informátor, Sokolany, KSS
57	Peter Solár, doc. RNDr., PhD., 47	vysokoškolský pedagóg, Seňa, OĽANO, SaS, KDH, NOVA
59	Tomáš Suchý, Ing., 60	strojný inžinier, Sokolany, ŠANCA

Okienko voliča

Voľby do vyšších územných celkov budú v sobotu 4. novembra od 7.00 do 22.00 hodiny. V okrese Košice-okolie volíme 8 kandidátov za poslancov Košického samosprávneho kraja. Na hlasovacom lístku pre voľby do zastupiteľstva môže volič zakrúžkovať najviac toľko poradových čísel kandidátov, koľko poslancov má byť v príslušnom volebnom obvode zvolených – 8. (Počet poslancov, ktorý sa volí vo volebnom obvode, je uvedený na hlasovacom lístku.)

Dožila sa stopätky

Pravdepodobne najstaršia obyvateľka nášho mikroregiónu, **Alžbeta Žihlová** zo Sene, zomrela 7. júla vo veku 105 rokov. Krásneho jubilea sa dožila pár dní predtým, 23. júna. Pri tej príležitosti ju navštívila aj starostka **Marcela Gallová**. Pani Eržika žila plnohodnotne po fyzickej aj psychickej stránke skoro do posledného dňa svojho bohatého života, naplneného prácou a láskou. Dokázala však aj oddychovať. Napríklad milovala talianske komédie (v maďarskom znení) s hereckým duom Bud Spencer – Terence Hill a najviac si pochutnala na kukuričnej kaši a varených zemiakoch s opraženou cibulkou a kyslým mliekom. Odkaz, čo po sebe zanechala, si mnohí obyvatelia Sene uchovávajú v hĺbke svojich srdiec.

Anna Šimková, pôvodom z Valalíkov, sa v júli v Prievidzi dožila 106 rokov.

mg/red, foto ocú Seňa

Na Varhedi dobrá práca

Počas tohtoročného podujatia Návrat na Varheď sa v archeologickom skanzene pri Nižnej Myšli udiala unikátna vec. V peci, ktorú nadšenci zo združenia Collegium Mysle a ich priatelia postavili v minulom roku, teraz vypálili prvú keramiku. Presne podľa spôsobu, aký kedysi používali naši predkovia. Podľa starostu **Miroslava Sisáka** budú tieto prvé „moderné“ staroveké nádoby vystavené v tunajšom múzeu. Na podujatí 3. septembra sa však toho dalo vidieť oveľa viac. Deti si napríklad mohli vyskúšať košíkárstvo.

red, foto Milan Bagoni

Kalendár podujatí

Na stránke www.regionhornad.sk nájdete po celý rok pozvánky na podujatia v obciach mikroregiónu Hornád. Klikajte a dozviete sa viac.

7. 10.	Polievkový festival / Nižná Myšľa varila v Košiciach polievku
8. 10.	Valalická krojovaná paráda / Valaliky
14. 10.	Beh Myšľou a Gadžibál / Nižná Myšľa
21. 10.	Košickopolianska desiatka, 1. roč. cezpoľného behu / Košická Polianka
21. 10.	Dychový súbor Hornád – oslavy 70. výročia založenia dychovky / Trstené pri Hornáde
4. 11.	Večer primášov (na pamiatku 10 rokov od úmrtia primáša Gejzu Pottu zo Sene) / Seňa
11. 11.	1. ročník Vianočných tvorivých dielní, Ocú, 14.00 / Geča
17. 11.	Volejbalový turnaj k Dňu boja za slobodu a demokraciu / Čaňa
30. 11.	Divadlo – komédia Zlatá Baňa (M. Majeský, A. Karnasová...) / Haniska

Problém pribúdajúcich áut pod drobnohľadom

Parkovanie pred bránou? Možno porušuje zákon!

Bez auta si mnohí dnes svoj život nedokážeme predstaviť. Niektorí z nás ho považujú za ukážku spoločenského postavenia. Štvorkolesový tátoš sa stal symbolom pohodlia a rýchleho životného štýlu. Aj v našich obciach rýchlo pribúdajú. Rodina s dvoma vozidlami už dávno nie je výnimočná. Preto i na dedinách už poznáme problémy s parkovaním.

► Aspoň šesť metrov

Najproblematickejšie je parkovanie na miestnej komunikácii (MK) pred vlastnou bránou. Preto nie je podľa zákona vždy možné odstaviť auto na trvalé parkovanie pred vlastným domom? V zmysle zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa za státie pokladá uvedenie vozidla do pokoja na dlhšie, ako je čas dovolený na zastavenie. Pri státi motorového vozidla na MK musí zostať voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej tri metre pre každý smer jazdy. Pri zastavení musí zostať aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej tri metre pre oba jazdné pruhy.

To znamená, že šírka MK (s výnimkou jednosmerky) musí byť pri zastavení vozidla cca osem metrov, aby zostalo šesť metrov priestoru na prejazd. Aj veľká časť našich obcí má však ulice veľmi úzke, čo znamená, že už aj zastavenie auta je tu v rozpore so zákonom.

Šírku MK upravuje norma, no často sú kvôli vlastníckym vzťahom široké niekedy iba okolo 3,5 metra.

► Načo to všetko?

Dlhodobou záťažou na krajnice ciest klesá ich kvalita a potrebné sú častejšie opravy. Čo je však horšie, tento nedostatok ohľaduplnosti môže spôsobiť problémy v naliehavých situáciách. Napríklad vtedy, keď kvôli zaparkovaným autám majú sťažený prístup k zásahu sanitky alebo hasičské vozidlá. Nehovoriac už o ešte „prozaickejších“ smetiariach, vozidlách zimnej údržby či pri kosení verejnej zelene. Dokonca aj bežné nákladné auto či

autobus môžu mať kvôli zúženej vozovke sťažený prejazd.

Hlavne na jar, keďže sú autá zaparkované na ceste, ich iní vodiči obchádzajú po krajnici, po zeleni. „Na tom mieste vzniká špina, blato, ktoré sa následne roznáša po ceste. Cesta je špinavá a škaredá, ľudia nespokojní,“ komentuje starosta Skároša **Lubomír Vranka**. Obce skutočne evidujú množstvo sťažností na parkovanie vodičov zo strany susedov. Starostovia však reálne veľkú právomoc v tejto veci nemajú. Niektorým šoférom možno nejde do hlavy, prečo by mali zrazu niešť zodpovednosť za nesprávne parkovanie, keď „to doteraz desať rokov nikomu nevadilo.“ Nuž, práve

preto, že pred 10 rokmi bolo v našich obciach oveľa menej áut. Aj to svedčí o tom, že životná úroveň u nás za tie roky predsa len podrastla.

V niektorých obciach dokonca vyskúšali na vlastné náklady inštaláciu dopravných značiek označujúcich zákaz stáť. No vydržali tam väčšinou len niekoľko dní. Čoskoro sa našiel „dobrovolník“, ktorý značku pod rúskom tmy, zjavne na niečí pokyn, odstránil.

► Bude „polícia“?

Naše obce preto uvažujú o zriadení obecnej polície, ktorá by riešila uvedené priestupky. Sankcie za porušenie zákazu stáť a zastavenia presne definuje Zákon o pozemných komunikáciách a ďalšie právne predpisy. Ignorovaním predpisov sa vystavujeme riziku spáchania priestupku. Obec môže priestupkové konanie iniciovať v spolupráci s Dopravným inšpektorátom Košice-okolie. A opletačky so zákonom nechce mať určite nikto z nás...

spracoval Anton Oberhauser

Ani tento prípad nie je v poriadku; vozidlá stoja na zeleni priľahlej ku komunikácii, čo zákon tiež zakazuje. Občas vidíme na krajnici aj „ozdobné“ kamene. No tie tiež nie sú dovolené, keďže ide o pevnú prekážku, ktorú zákon káže odstrániť

Pre vyššiu bezpečnosť

Kamery nad hlavami

Vo viacerých obciach nášho regiónu boli na frekventovaných a iných vytipovaných miestach umiestnené monitorovacie kamery. Nie je to pre „zvedavosť“ starostov či poslancov, ako sa nechali počuť niektorí odporcovia tohto kroku. Hlavným účelom inštalovania kamerového systému je prevencia kriminality.

Ovládacie a záznamové prvky sú v uzatvorenom priestore neprístupnom verejnosti. Kamerový záznam sa používa pri dokazovaní skutkového stavu v správnom alebo priestupkovom konaní. Pri priestupkoch alebo trestných činoch sa záznamy poskytujú polícii na objasňovanie,

vyšetrovanie, preverovanie alebo operatívne šetrenie. Záznamy z kamerového systému sa likvidujú automatickým odstraňovaním dát ukladaných na záznamovom nosiči – deje sa tak po uplynutí doby stanovenej na uchovanie záznamu.

V **Košickej Polianke** pozostáva systém z 12 kamier. Zaobstaraný bol za 12 tisíc eur z dotácie Ministerstva vnútra SR. V **Geči** prebiehalo umiestnenie 10 kamier do konca septembra tohto roku, takisto v rámci projektu prevencie kriminality. Pozitívne skúsenosti majú už dávnejšie Ždaňa, Čaňa i ďalšie obce.

Anton Oberhauser, foto Karol Dzugas

Pozor: Vstupujete do priestoru monitorovaného kamerovým systémom

Čanianska pýcha hotová

Začiatkom júna 2017 sa začali práce na druhej etape výstavby amfiteátra na námestí v Čani. Do 25. augusta boli z vlastných prostriedkov obce zrealizované spevnené plochy, sedadlá, altánky pre účinkujúcich, sanita objektu a elektroinštalácie. Už o štyri dni po ukončení prác sa v hotových priestoroch konal Deň obce. V Čani veria, že stánok určený na rôzne kultúrne a spoločenské podujatia bude dlhé roky slúžiť na radosť všetkým občanom i návštevníkom obce.

Belža na novom webe

Prehľadnejšiu webovú stránku www.belza.dcom.sk spustila v lete Belža. Obsahuje základné údaje o obci, dokumenty samosprávy, kontakty na dôležité inštitúcie, tlačivá. Postupne ju naplnia aj fotografiami a zaujímavosťami pre návštevníkov.

Netradičné značky vo Valalikoch

Počas prázdnin ste mohli zazrieť na valalickej Hlavnej ulici nové originálne dopravné značky. Usmiate dievčence z nich upozorňovali vodičov na blízkosť základnej školy, kde býva rušno aj mimo školského roka. Deti všetkým vodičom odkazujú: „Ďakujeme!“ Dodržiavať tridsiatku sa môže vyplatíť aj po finančnej stránke.

Stranu pripravili obce a redakcia

Seňa svieti úspornejšie

V Seni si vo večerných hodinách nemožno nevšimnúť nové LED osvetľovacie telesá. Verejné osvetlenie so svietidlami typu LED sa stále považuje za novinku, no získava si čoraz väčšiu obľubu. Seňa tak celú noc svieti nielen úspornejšie, ale aj efektívnejšie, čím sa znižuje energetická náročnosť a zároveň sa prispieva k celkovej bezpečnosti občanov a cestnej premávky.

Cesty a cestičky

Opravy miestnych komunikácií sa nikdy neskončia. Len čo dokončíme jednu rekonštrukciu, už chystáme ďalšiu. Zvyšujeme tak nielen komfort účastníkov cestnej premávky, ale aj ich bezpečnosť.

V obci **Kokšov-Bakša** v spolupráci so Správou ciest Košického samosprávneho kraja (KSK) položili asfaltový koberec v dĺžke 800 m. Medzitým sa už nevedia dočkať takej potrebnej opravy cesty medzi ich obcou a Valalikmi. Dúfajú, že sa podarí čoskoro.

Kokšov-Bakša

Čaňa sa koncom augusta pustila do opravy komunikácií na uliciach Krátka, Jarná, Nová, Prechodová, Výstavby a Jesenná. Vyčistili, frézovali, spevňovali a kladli asfalt. V septembri sa začala výstavba chodníkov medzi ulicami Mieru a SNP a na ulici Železničnej.

V **Nížnej Hutke** obnovovali ulice z ušetrných obecných peňazí. Na ulici Záhumnie pribudol nový asfaltový povrch s plochou 1 500 m², obec opravila aj časti komunikácií na ulici Za kostolom (270 m²) a na Urbárskej (252 m²), kde privalové dažde odplavili už aj tak poškodený asfalt. Aj komunikácia III. triedy na Hlavnej ulici v správe KSK dostala nový šat. Občania sú za túto investíciu kraja obzvlášť vďační.

Nížná Hutka

V **Ždani** kompletne zrekonštrovali tri ulice: Hornádsku, Širokú a Úzku v celkovej hodnote 60 tisíc eur.

V **Haniske** podľa vlastných slov asfaltovali v lete naozaj vo veľkom, pridali údržbárske a servisné práce. Nový koberec majú na piatich uliciach, teda po minulých asfaltovaniach už prakticky v celej obci. V číselnom vyjadrení to znamená vyše 1,5 kilometra a 5 712 „štvorákov.“ Na budúci rok im zostali tri kratšie úseky starých „asfaltiek“ a cesty, na ktorých asfalt doteraz vôbec nebol.

Obec **Seňa** ušetrila okrem iných financií na jednotlivé projekty aj 100 tisíc eur na asfaltovanie krátkych úsekov štyroch miestnych ciest a jedného jazdného pruhu pri ZŠ. Podľa starostky Marcely Gallovej

vedeniu obce záleží na tom, aby sa nezadlžovali, ale aby vytvárali zisk a z prebytku investovali do projektov. Po skúsenostiach z minulosti, keď si obec vzala úver na asfaltovanie jednej cesty spolu s odvodnením, obrubníkmi a chodníkom a musí ho splácať ešte do roku 2019, sa súčasné vedenie obce rozhodlo radšej urobiť viac úsekov v nižšom štandarde, ale na úžitok väčšieho počtu ľudí.

Tohtoročná plošná obnova obecných ciest v **Košickej Polianke** sa za takmer 30 tisíc eur vyšplhala až na 3 800 m². Asfaltovaniu sa potešili najmä v hornej časti obce od križovatky pred č. 63 k tzv. učiteľskej bytovke a od č. 185 k 12-bytovke v južnej časti obce. Zadostučinené bolo aj vstupnej ceste do obce od Krásnej. Nový asfalt má i školský dvor a časti prilahlej ulice pri škole a ulice k Verembe. V dedine sa chystajú na obnovu dopravných značiek a umiestnenie retardérov (spomaľovačov), jeden z nich bude priamo pred základnou a materskou školou.

Čaňa

Na pomoc sociálne odkázaným v Čani oživila dva projekty

Komunitné centrum aj terénna práca

Najväčšia obec nášho mikroregiónu sa chopila príležitosti riešiť potreby marginalizovaných ľudí – hlavne obyvateľov rómskych osád všetkých vekových kategórií – pomocou financií z eurofondov. A to prostredníctvom komunitného centra aj terénnej sociálnej práce.

Komunitné centrum (KC) fungovalo v Čani približne šesť mesiacov už v roku 2015. Od augusta tohto roka získalo opätovne financie na svoju činnosť od Úradu splnomocnenca pre rómske komunity, ktorý pôsobí pod ministerstvom vnútra. Jednou z pracovníčok KC je **Adriana Tokárová**, ktorá má za sebou skúsenosť učiteľky v ždanianskej špeciálnej základnej škole aj terénnej sociálnej pracovníčky. Adriane pomáhajú v novopostavenom komunitnom centre na Jesennej ulici **Zuzana Mádyová** a **Eva Gažiová**.

Hlavnou skupinou, ktorú tu môžete stretnúť, sú deti. Pred začiatkom fungovania KC navštevovali pracovníčky rodiny v rómskych osadách a pozývali doň rodičov i ich ratolesti. Už po dvoch mesiacoch činnosti vidno zaujímavé výsledky.

Prichádzajú deti predškolského veku aj školáci. „Naraz sa tu stretne okolo 10 detí. Chodia na hodinku ale-

bo dve. Učíme ich počítat do desať, predstaviť sa menom, pomenovať farby po slovensky,“ hovorí Adriana. S kolegynami dbá o to, aby deťom pomohli začleniť sa do spoločnosti a učili ich vyhýbať sa sociálno-patologickým javom. „Mali sme besedu o bezpečnom chovaní na ceste, o separovaní odpadu, o slušnom správaní hlavne k dospelým a starším ľuďom,“ dodáva Adriana.

A aká je reakcia komunity na centrum? „Deti sa veľmi rady hrajú. Sú kreatívne a vidieť na nich vďačnosť. Tešíme sa, keď nám poďakujú aj rodičia,“ hovoria pracovníčky.

Riešia sa tu aj individuálne potreby klientov-jednotlivcov. Napríklad ich pripravujú na pracovný pohovor, učia pracovať s počítačom, pomáhajú zlepšiť rodičovské kompetencie a zručnosti. Chystajú sa charitatívne zbierky oblečenia, obuvi, hračiek či školských pomôcok. Financie projektu sú naplánované do roku 2022

V osade na ulici Svornosti s pani Natašou, mamou ôsmich detí. Vzadu zľava Mária Pástorová, Brigita Zubková, Dominika Furmanová, Valéria Sasáková a Gabriela Dunová

a v Čani veria, že komunitné centrum sa stane pevnou a neodmysliteľnou súčasťou života obce.

► Do terénu v troch osadách

Ani program terénnej sociálnej práce, ktorý sme v Abovskom hlásniku bližšie predstavili v čísle 2/2017, nie je v Čani úplnou novinkou. Od 1. augusta sa rozbehol po približne dvojročnej prestávke, hlavne vďaka podpore Európskeho sociálneho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. Prebieha v 150 obciach s cieľom zrýchlenia integrácie marginalizovaných rómskych komunít. Zameraný je na štyri strategické oblasti: bývanie, zamestnanie, vzdelávanie a zdravie. V Čani sa po júlovom výberovom konaní stali terénnymi sociálnymi pracovníkmi **Mária Pástorová, Dominika Furmanová** a **Peter Kuracina**, ako terénne pracovníčky pôsobia **Gabriela Dunová, Valéria Sasáková** a **Brigita Zubková**. Pracovisko majú na Osloboditeľov 20.

Ich „rajónom“ sú hlavne tri rómske osady v Čani – na uliciach Svornosti, Železničnej a Záhradnej. Ľudia ich vďaka pochôdzkam už dobre poznajú, prichádzajú k nim, zverujú sa s problémami. Terénni pracovníci poznajú v osadách prakticky každú rodinu, komunikujú s ňou a vedia o potrebách ich členov. Ich úlohou je aj mapovať aktuálny počet obyvateľov v osadách. „V spolupráci s ďalšími odborníkmi, inštitúciami a hlavne súhlasom klienta hľadáme možnosti riešenia nepriaznivej sociálnej si-

tuácie,“ hovorí Mária Pástorová. Aj tu teda platí, že pomoc dokážu poskytnúť predovšetkým tým, čo sú sami ochotní niečo urobiť. „Určitým príkladom pre komunitu sú ľudia, ktorí prišli z Anglicka,“ dodáva Dominika Furmanová.

V spolupráci so strednou odbornou školou technickou z Košíc prebieha v Čani učebný odbor krajčírka a murár. Nedávno mladá dievčina, absolventka, dostala pozvanie na pohovory do Košíc, bála sa tam však ísť. To ukazuje, že cesta k lepšiemu životu – za cenu odchodu z komunity – je tak ešte ťažšia, než by sa na prvý pohľad mohlo zdať. No v Čani sa nevzdávajú.

„Podľa potreby sprevádzame klienta na rôzne úrady a inštitúcie. Snažíme sa rozvíjať schopnosti ľudí tak, aby si vedeli riešiť svoju situáciu sami,“ vraví Mária. Projekt bude financovaný do roku 2019. V tom čase chcú mať podchytených čo najviac sociálne ohrozených rodín a jednotlivcov.

*Text a foto Anton Oberhauser
(za pomoci podkladov od TSP a KC)*

Tím komunitného centra, zľava Eva Gažiová, Adriana Tokárová a Zuzana Mádyová

Nové komunitné centrum

Štefan Skrúcaný na 14. ročníku Dní mikroregiónu Hornád:

„Dávate Slovensku skvelý príklad“

Deti zo skárošskej MŠ potešili rozkošným vystúpením

■ Ak dobre počítam, ste na scéne slovenského šoubiznisu už 35 rokov, však?

Premiéru divadelného predstavenia Fújarová šou sme ako prváci na vysokojej škole múzických umení mali už v roku 1981. Asi najzložitejšie je udržať si za ten čas hlavne mentálnu formu.

■ Čo vám v tom pomáha?

Životný pocit a humor. Mám pozitívny vzťah k životu ako takému. Energiu čerpám od veselých ľudí. Oveľa radšej mám 70-ročných mladíkov ako 30-ročných starcov, unudených a pasívnych.

■ Považujete sa v prvom rade za speváka či herca?

Som značne univerzálny človek, čo je u nás niekedy na ťarchu. Herci vás

berú ako speváka, speváci ako herca. Myslím, že sa dá robiť dobre aj viac umeleckých žánrov. Nemusíme chodiť až do Ameriky po príklady, ako je Barbra Streisand, univerzali sú aj v Čechách a ja sa snažím byť taký. Aj keď papiere mám na herectvo.

■ Ako ste sa dostali k nám do regiónu?

Som na trhu 36 rokov, poznajú ma všetci. Pri Košiciach nie som po prvý raz, bol som už na dňoch obce, ale chodím sem obzvlášť rád. Aj v jednom nemenovanom seriáli som hral rodáka z obce Kokšov-Bakša, takže som tu vlastne „televízne“ doma. Dúfam, že teraz „nebonznem“ kolegyňu herečku Daďu Duditšovú, ale práve ona prišla s názvom tejto obce a mnohí ani neverili, že vôbec existuje. Museli si ju vyhľadať na „gúgli...“ (smiech). Mrzí ma len, že som si sem nikdy nezobral šoféra a nemôžem si vychutnať jazdu po regióne naplno.

■ A čo východniarsky dialekt? Nalepil sa na vás postupne?

Mám z východu kopu kamarátov. Pochopil som, že tunajšie dialekty nie sú rovnaké. Keď som hral východniara, stávalo sa mi, že sa v štúdiu traja kolegovia, každý z iného regiónu,

Spevák, herec, moderátor... jednoducho univerzálny zabávač, akých u nás veľa nemáme. Števo Skrúcaný vyplňoval prestávky v programe Dní Regionálneho združenia obcí Hornád speváckymi číslami a často musel improvizovať, keď realita celkom nezodpovedala podkladom, ktoré dostal. No vždy zo situácie „vykorčuľoval“ s vtipom a šarmom. A ochotne poskytol rozhovor Abovskému hlásniku.

pohádali na tom, ako vlastne mám tú vetu povedať (smiech)... Ostal som ako jeleň z Trenčína.

■ Toto podujatie je špeciálne tým, že sa na ňom stretáva 17 obcí. Aké dojmy si odnášate?

Prvý dojem bol určitý rešpekt. Prišla veľká väčšina starostov, ja som ich menovite uviedol. Do určitej miery boli veci improvizované. Ale záležalo mi na tom, aby úvodná oficiálna časť mala noblesu. To, že sa 17 obcí vôbec vie dať dohromady, priateľiť sa, tolerovať jeden druhého, si zasluži úctu a obdiv. Je to podľa mňa inšpirácia pre celé Slovensko. Mali by sme viac držať pospolu. Som rád, že váš región dáva výborný príklad.

■ Ako vnímate slovenský folklór, ktorý tvorí aj hlavný program podujatí ako naše dni regiónu?

Folklor sme na Slovensku celkovo dosť podceňovali. Akoby sme to dávali do jedného balíka s obdobím bývalého režimu, keď sa začali organizovať veľké festivaly. Tak mnohí nadobudli dojem, že to štát nejakým umelým živí a drží. Ale ukázala sa veľmi jednoduchá vec – folklór nás do značnej miery reprezentuje. Robí ho veľa ľudí, prakticky každé mesto, každá obec má svoj súbor a často ich je aj viac. Zrazu sme zistili, že folklór je na Slovensku asi najčastejší druh voľnočasovej zábavy, aktivity. Je to naša kultúrna identita, za ktorú sa netreba hanbiť. Úspech nedávnej televíznej šou to potvrdil. Aj mladí sa v tom našli a folklór nakoniec v určitom zmysle zjednotil krajinu. Je to fenomén.

Pýtal sa Anton Oberhauser, foto Milan Bagoni

Začiatok nástupu starostov

Akrobatka zo SZUŠ v Čani

Oslava, jarmok a nová kniha v Ždani

Kniha poviedok k 795. výročiu obce

Horúci deň osviežuje fontána. V tieni borovic sa neschovávam len ja, ale aj chovatelia so svojimi krásnymi holubmi, hydinou i zajacmi. Odvážne deti hladkajú jemný kožušok zvieratiek. V stánku stretávam záhradkárov. Nádherné plody! Ako ste ich dopestovali? Dostávam cenné rady. Utekám k pódiu pomedzi detí, ktoré farby zmenili na šelmy a motýliky. Hlavný bod programu štartuje.

Darček k 795. výročiu obce, knihu **Ždanianske poviedky** od Literárnej spoločnosti Pravé orechové, predstavuje ľuďom starosta **Ján Kokarda**: „Vznikom tejto publikácie vám chceme priblížiť dejinnú udalosť, ale i hierarchiu hodnôt, ktorá formovala našu miestnu kultúru. Táto kniha je určená nielen súčasným, ale i budúcim Žďančanom.“

Spisovatelia **Slavomír Szabó** a **Zuzana Kratýninová** posmievajú divákov zapojiť sa do súťaže o päť kníh grátis. Spolu s nimi hľadám odpovede na „ľahké“ otázky o Ždani. Napríklad: Do ktorého mora tečú vody potoka Morovka? Ako sa hovorilo sirotám bratým na výchovu do rodín Žďančanov?

Hudba vyhráva, na pódiu sa striedajú speváci. Listujem v tlaču voňajúcej knižke. Ukryva desať tradovaných i skutočných príbehov. „Takmer dva roky sme navštevovali miestnych a počúvali rozprávania, z ktorých sme vybrali tie s najzaujímavejšími zápletkami. V Ždani pestrý život bol a stále je,“ odhaľuje mi zrod knihy predseda Literárnej spoločnosti Slavomír Szabó. „Vďaka rozprávačom sme si s každou

Autori poviedok s radosťou písali do kníh venovania

Prvý výtlačok predstavil starosta Čane Michal Rečka prestrihnutím mašle a otvorením kníh

poviedkou vytvorili silné emocionálne puto,“ povie a s radosťou rozdáva autogramy. Po diškurkách sadám do autobusu a teším sa, že našu redakčnú knižnicu ozdobia príbehy z regiónu.

Fotky z osláv na ždanianskom jarmoku si pozrite vo fotogalérii na www.regionhornad.sk.

text a foto mf

Krstili vodou z Hornádu

V našom regióne sa narodila ďalšia knižná novinka: **Trstené pri Hornáde – Kapitoly dejín** od **Štefana Koliwoška**. Pokrstili ju počas odpustovej slávnosti vodou z Hornádu pretekajúcou obcou a vetvičkou z trstenského lesa. Zachytáva históriu od prvej písomnej zmienky o obci (1215) až po rok 1945. Kniha je obohatená o sedem poviedok Literárnej spoločnosti Pravé orechové. Skutočný príbeh zo 60. rokov o mužovi, ktorý sadil stromy dynamitom, si pamätá i starosta **František Bartko**. Rodáci a obyvatelia obce majú knihu zadarmo. Ak nespadáte do tejto kategórie

Krstní rodičia Irena Urbanová a Gejza Papuga

a máte o novinku záujem, prihláste sa na obecnom úrade. Nejaký výtlačok pre vás určite nájdete.

Monika Floriánová, foto ocú Trstené pri Hornáde

Sakalčane: 20+2

Dojímavá opekačka

Na jedno podujatie **Želmíra Bérešová**, zakladateľka a vedúca **FS Sakalčane** zo Sokolian, iste nezabudne. Udialo sa prvý raz a práve tohto roku. „Zaspievali sme na Bankove asi 60 ženám z Tesca. Pozvali nás na ich premiérovú prvomájovú opekačku. Podľa nového zákona aj ich obchodný reťazec musel mať v štátny sviatok voľno. Dojímalo ma, ako si ten deň užívali, ako sa z neho tešili...“

Radostným sviežim vystúpením zaujali tiež v lete na 10. ročníku Dní Gyňova či na podujatiach v Ždani, Košickej Belej alebo v ďalších obciach.

Pani Bérešová je žena činu. „Vnímam, že činnosti týkajúce sa tradície obohacujú mladých aj starých. Sme 20-členná skupina, prevažne spevacka, ale už nacvičujeme i tance. Mladí majú záujem o moderné, je to v poriadku, dúfam, že cez ne sa dostanú k ľudovým.“

Predtým sa ich súbor volal Sakal'ske dzevečki, ale začali s nimi vystupovať aj synovia členiek, a tak názov upravili.

Sakalčane majú len dva roky, no zohratí sú, akoby boli spolu najmenej desať rokov.

Kčj, foto dokumentácia FS

Prvý raz za humnami

Ženská spevácka skupina **Polňančanka**, obnovená nedávno po štvrtstoročí, pri svojom premiérovom vystúpení mimo obce – na doskách skárošského amfiteátra počas tohtoročných Dní RZO.

Na oslavách obecné zastupiteľstvo udelilo 15 jednotlivcom a združeniam **CENU OBCE ŽDAŇA** za dlhoročnú spoluprácu, prezentáciu a podporu rozvoja obce či za dobrovoľnícku prácu: Rímskokatolíckemu farskému úradu, Farskej ekonomickej rade, speváckemu zboru **Gaudium**, **OZ Medený odkvap**, **Margite Verébovej** (ZO SZ telesne postihnutých), **presbytériu Reformovanej kresťanskej cirkvi**, **Janke Železníkovej** (CZŠ), **Františkovi Verébovi** (ZO SZ záhradkárov) a športovcom (na snímke) **Rafaelovi Horváthovi**, **Metodovi Deákov**, **Jánovi Zámbořymu** a **Petrovi Juhásovi**.

Monika Floriánová, foto autorka

Obce, ktoré sa v tomto roku podujali zorganizovať svoj deň s veľkým D, si naozaj dali záležať. Nie každá dedina mohla pozvať plejádu superatraktívnych hostí. No všetky urobili, čo bolo v ich silách. Dali do organizácie jedno veľké SRDCE. A tak môžeme povedať, že každá pripravila deň skutočne výnimočný, na ktorý budú návštevníci ešte dlho spomínať.

Srdce Gyňova

Osobitosti malo 10. výročie Dňa Gyňova. Napríklad dobrovoľníkov z obce vo vkusných tričkách so zeleným a červeným srdcom s nápisom Gyňov. Alebo veľký kontajner melónov v lade, ktoré v letnej horúčave padli naozaj vhod. Či krásne žensky vyzdobené pódium – s lampášmi na veľké sviace. Ozdobou sa stala príjemná

moderátorka **Bibiana Ondrejková**. Vládla rodinná pohoda. Taká, ako vo svojom príhovore zdôrazňovala starostka **Denisa Vargová**: „Nech máme slnko v duši a nech naša obec je jedna rodina.“

Ak by ľudia viac spievali, bolo by menej svárov, vojen a bol by mier. Nuž, aj takto vníma svoje päťročné účinkovanie. Ďalší dôkaz, že spevom okrášľujú svet? Po vystúpení ich a **Bakšanských Parobcov** z Kokšova-Bakše bez akejkoľvek prípravy spoločne zazneli ich mužské a ženské hlasy. Spontánne „džemsešň“ zožalo ovácie.

Ženská spevácka skupina z Gyňova – Marta Ivanová, Katka Szabová, Evka Jánošíková, Evka Nevelošová, Emília Dudriková, Elena Juhássová, Katka Timková, Marta Stolárová majú v repertoári vyše sto piesní

Bibiana Ondrejková pre Abovský hlásnik

Len tak zľahka a nezmarne

Priateľská, veselá, vtipná. Slovenská herečka a moderátorka, spisovateľka. Známa z uvádzania relácie *Família*, z účinkovania v *Štúdiu L+S*, na Novej scéne, v divadle West, v *Jojkárskej relácii ZOO...* a teraz už aj z moderovania tohtoročného Dňa obce v Gyňove.

■ **Pozvali Joža Pročka a prišli ste vy...** Spoločne účinkujeme v putovnom divadle Diva. On k vám prísť nemohol. Tak ho tu vlastne zastupujem.

■ **Povedali ste na pódium, že so starostkou Gyňova Denisou Vargovou ste sa rýchlo spriatelili. Tykáte si. V čom ten súlad?**

Napríklad v tom, že sa vnímam ako rodinný tip a jej veľmi záleží, aby dedina fungovala ako veľká rodina.

■ **Prekvapili ste básňou na objednávku. Viacerí z divákov na vašu výzvu povedali pár slov. Nestihla odznieť z programu jedna pieseň a vy ste stihli z nich urobiť dlhokánsku rýmovačku...** S básňami na počkanie mám prax. Obohacujem nimi napríklad predsta-

venie Všetko o ženách. Pomáha mi aj tvorba textov piesní a častušiek.

■ **Tunajším divákom ste predstavili vašu úspešnú knižku Rozprávky o dievčinke Julke a váš básnický debut Len tak zľahka. Naozaj pôsobíte, akoby ste robili veci zľahka. Čím to je?**

Možno tým, že sa snažím strážiť svoju váhu. Ale vážne. Robím, čo ma baví. Na jar mi vyjde pokračovanie Rozprávky o dievčinke Julke a o jej sestričke Bertičke. Pohrávam sa s napísaním zbierky poézie No a čo.

■ **Javíte sa mi ako nezmar. Počas moderátorských prestávok obsluhujete so someliérom Tiborom Romanom zo Svätého Jura ochutnávačov dobrého vína, radíte im...** Celkom by ma bavilo robiť krčmárku. Fakt rada komunikujem s ľuďmi.

■ **Bývate v Dunajskej Lužnej. Má okolie vašej obce iný charakter, alebo je podobný nášmu regiónu?** To druhé. Máte riekú Hornád a voda kraluje aj našej obci. Možno aj preto sa cítim u vás veľmi dobre.

Biba Ondrejková (uprostred) s kronikárkou Elenou Šarošiovou (vľavo) a starostkou Gyňova Denisou Vargovou

Dni obcí boli

Odpustová slávnosť pri Koscelku

Magdaléna spája Vyšnú a Nižnú Myšľu

V tóni stromov pri základoch stredovekého Koscelku slávila stovka veriacich odpustovú svätú omšu. Tradíciu založili v roku 2000, keď na tomto krásnom mieste posvätili erby a vlajky obe Myšle. Odvtedy slávnosť s agapé pripravujú spolu.

Omšu spevom sprevádzali ženy z Vyšnej Hutky a hostia z Krásnej. „V lese je útulne, dobre sa tam cítime. Keď sa pozriete nahor, stromy vytvárajú klenbu ako okno do neba,“

nadšene vracia **Odvážne ženy** z Vyšnej Myšle. Za svoje prijali upratovanie miesta pred i po slávnosti. Aj v priebehu roka prichádzajú posadiť kvety. Pri pohostení na lúke sa stretli celé rodiny. K dobrej chuti zaspievala do nových krojov zaodetá **Nižnomyšľanka**, Odvážne ženy a spevácky súbor z Čane pod taktovkou pani Semanovej.

Atmosféru slávnosti si pozrite vo fotogalériách na webových stránkach Vyšnej i Nižnej Myšle.

Kokšov-Bakša na druhý raz

V Kokšove-Bakši sa mal deň obce konať 1. júla. Počasie však bolo proti, a tak 2. septembra prišiel na rad druhý pokus. A vydaril sa. Slávilo sa 715 rokov od prvej písomnej zmienky. Vystúpili bakšianske aj hosťujúce spevácke skupiny, cimbalová muzika **Demeter Music**, nádejná speváčka **Tatiana Onderíková**, ľudovo-úsmevná skupina **Bravo** a záverečná volná zábava bola v réžii **DJ Ľuda**.

V Geči sa predstavili nadšeným divákom skupiny **Ščamba**, **BHB**, **Duo Spektrum**. Nadšenci motoriek sa prišli pochváliť svojimi dvojkoľesovými tátošmi, pri ktorých si zapožovala skupina **Bakšianske parobci**. Súčasťou osláv Dňa obce bol **Uličkový turnaj vo futbale pre mužov, ženy aj deti**.

pre každého

Sokolany - veselo i vážne

Pri príležitosti Dňa obce sprístupnili v Sokolanoch k nahliadnutiu obecnú kroniku. Zvlášť si pripomenuli aj predkov pri kamennom kríži na cintoríne. Nečudo, veď obec má už 749 rokov. Došlo aj na zábavu. Veľký ohlas medzi publikom mala ľudová rozprávačka Araňa či revival legendárnej švédskej skupiny ABBA (na obrázku). Starosta František Beregszászi obzvlášť vyzdvihol finančnú podporu sponzorov, bez ktorej by Deň nemohli zrealizovať.

Čaňa: nový stánok praskal vo švíkoch

Dni najväčšej obce regiónu spejú k vrcholu počas štátneho sviatku 29. augusta. Aj v tento deň si na cintoríne v Čani zástupcovia samosprávy a štátnej správy pripomenuli výročie Slovenského národného povstania. Medzitým na námestí vyrástli stánky a atrakcie. Nový amfiteáter zažil večer úspešný „krst ohňom“, keď ho naplnili stovky divákov. Dohromady bolo na

program zvedavých skoro 5 tisíc ľudí. Nečudo – zabávali ich temperamentní **Kollárovci**, vychytení **Kandráčovci** a o deviatej večer už skoro domáca **Ščamba**, ktorá podľa svojich slov na Facebooku mala pred Čaňou veľký rešpekt. Starosta **Michal Rečka** a šéf vydavateľstva JES **Stanislav Jiroušek** predstavili novú knihu o Čani. Oficiálny večer uzavrela vatra a ohňostroj.

Diváci v Čani naplnili amfiteáter do posledného miesta

Kollárovci opäť úspešne sklbili ľudový a populárny hudobný štýl

Živió, Haniska! – 750 rokov!

Najokrhlejším tohtoročným výročím v našom regióne sa môže pochváliť Haniska. Rovných 750 rokov od prvej písomnej zmienky oslávila v auguste. Možno by sa kráľ Štefan, ktorý vydal zriaďovaciu listinu v roku 1267, čudoval, ako dedina vyrástla do krásy a pritom si zachovala svojráznosť na neopakovateľnej – takmer dvestometrovej plošine Hornádu. A sme prekvapení aj my, lebo miesto, kde leží, je osídlené možno aj dvadsaťtisíc rokov. Ako by asi sa zatváril človek z paleolitu, keby vyhral v tombole na výročnom dni skúter?

Po prvý raz v Haniske aj oceňovali: uznanie získal **Jozef Tóth** a **Rodina Zichy** (čestné občianstvo obce), **František Cicholes** a **Imrich Oravec** (cena obce in memoriam), **Štefan Pástor** a **Pavol Mikloš** (cena obce), **Ján Ondočko** a **Helena Vaňová** (cena starostu), **Marta Štofová**, **Margita Šemnická**, **Jozef Ondovčák** a **Helena Boruffková** (pamättný list obce).

Hanišťania varili, športovali aj bavi sa s **Robom Kajzerom**, so skupi-

nou **Senzus** a **Hanišťankou**. Prezreli tiež obecnú, farskú aj školské kroniky Na snímkach: vystúpenie FS Hanišťanka a starosta obce **Miloš Barcal** s výhercom hlavnej ceny.

Dvojstranu pripravili obce a redakcia

Polianka na novom pódiu

Najsevernejšia obec mikroregiónu Košická Polianka si Dňom obce pripomína prvú písomnú zmienku, ktorá spomína názov Lengyelfalva (po maďarsky „poľská obec“). Momentom tohto roka sa stalo nesporne otvorenie vonkajšieho pódia, čerstvo postaveného v školskom areáli. Na svoje si tu mohol prísť naozaj každý.

Najlepšie „gulášmajsterky“ s medailami na krku

Mílnik v Belži

Presne 785 rokov po prvej písomnej zmienke odovzdali v Belži počas Dňa obce do užívania šesť miestností – výsledok rekonštrukcie obecného úradu. Ide o obecnú kuchyňu, sklad potravín, chladiacu miestnosť, Izbu ľudovej kultúry (viac na strane 12),

Materské centrum a Klub mamičiek. Súťaž vo varení sa neobmedzila iba na guláš, rozvoniavala kapustnica, boršč, lečo, makové šúľance. V pes-trom programe nechýbal súbor **Rozmaring**, speváčka **Ágnes Hornyák**, **Ander z Košíc** i formácia **Traky** z Čane. Sprievodné podujatia zahŕňali le-teckých modelárov, šliapacie a elek-trické káry či jazdu na koňoch.

V Seni sa deň obce konal ešte v máji. Obrazom sa vraciame k pohľadu na jednu z najpopulárnejších atrakcií pre deti – „živého“ dinosaura

Ukončenie činnosti CZŠ v Ždani

Po 25 rokoch neotvoria bránu

V novom školskom roku Cirkevná základná škola sv. Košických mučeníkov v Ždani neprivilala žiadaných školákov. Po 25 rokoch činnosti ju zatvorili pre nízky počet žiakov a k 31. augustu vyradili zo siete škôl a školských zariadení.

Polovica žiakov zasadla do lavíc susediacej štátnej školy, deti z Nižnej Myšle prestúpili na ZŠ s MŠ Marka

Križina v Krásnej, prípadne na iné cirkevné školy v Košiciach.

„Je mi smutno. Boli sme dobrý kolektív ako jedna veľká rodina,“ prezrádza Janka Železníková, ktorá nastúpila na post riaditeľky v roku 2009. Na rozlúčku so školou prišli rodičia, žiaci aj tí bývalí. „Prišli a povedali ďakujem. Ukázali, že si nás vážia a majú radi,“ vraví so slzami, „Nikdy nezabudnem na obľatie, ktoré mi venovali poslední deviataci. A ani na nášho Mirečka.“ Žiaka s postihnutím a poruchou správania, ktorého dokázali naučiť čítať, písať i násobilku.

„Dlho sme bojovali za zachovanie školy. Investovali sme veľa energie i osobných financií,“ vysvetľuje. Zdedené ekonomické ťažkosti nezdolali. Za nevzhľadnou fasádou obecnej budovy však svojpomocne vytvorili príjemné prostredie pre deti. „Som vďačná pánom Jambořovi, Karajošovi, Horňákovi, pani Nagyovej a ďalším rodičom.“

Posledný pohľad riaditeľky. Obec jej udelila za dlhoročnú obetavú prácu Cenu obce Ždaňa

Polstoročie sa nevideli

V Ždani sa po prvýkrát stretli učiteľka a spolužiaci zo základnej deväťročnej školy, končiaci v roku 1967. Na prežitie školské časy spomínali pri harmonike, speve i tanci. Zapálením sviec si uctili aj nežijúcich desať spolužiakov a šiestich učiteľov. Už teraz sa tešia na ďalšie stretnutie.

Opäť spolu. 29 žiakov A. a B. triedy a dve učiteľky

V MŠ Skároš učia zážitkami

Pocitový chodník

Deťom MŠ v Skároši sa na školskom dvore veľmi páči. Pri prechádzke po nevšednom chodníku stúpajú bosými nožkami na drevo, piesok, kôru stromu, okruhlíky či trávu a spoznávajú pocity spojené s prírodou.

Okrúhly chodníček navrhla Xénia Tomková, riaditeľka materskej školy so zameraním na environmentálnu výchovu: „Cieľom je priblížiť deťom prírodu. Vytvorili sme priestor na poznávanie a vnímanie prírodnín cez haptiku – dotyk chodidiel, ktorý v deťoch zanecháva hlboký zážitok. Prekonávajú obavy z nepoznaného. Súčasne posilňujú aj svaly klenby chodidla a učia sa udržiavať rovnováhu pri chôdzi v členitom teréne.“

Nápad s podporou starostu Ľubomíra Vranku pomohli zrealizovať piati rodičia a rodinní príslušníci. Nahodili montérky a kopali, zakladali obrubníky, betonovali a hrabali. Vytvorené dielko urobilo školský dvor krajším a zaujímavejším.

Projekt finančne podporili Nadácia Pontis a spoločnosť Telekom.

Darčeky pre MŠ v Seni

Veľké sťahovanie

Materská škola v Seni dostala krásny darček z Ministerstva vnútra SR a európskych štrukturálnych fondov – v podobe rekonštrukcie a modernizácie. Kým sa však škôlkari a pedagógovia začnú tešiť z novej MŠ, musia školský rok absolvovať v dočasných priestoroch

základnej školy, ktoré sú po úprave za neuveriteľných 12 dní tvrdej práce naozaj nádherné. „O sťahovaní sa rozhodlo na poslednú chvíľu. Veríme, že rekonštrukcia prebehne rýchlo a o rok detičky nastúpia do krajšej MŠ,“ dodáva starostka Marcela Gallová.

Radost' z nového plota

Okolo materskej školy v Seni stojí nové betónové oplotenie s príťažlivejším estetickým vzhľadom. Obec vymenila starý a nevyhovujúci plot najmä z bezpečnostných dôvodov, pretože už dosluhoval a ohrozoval deti i okoloidúcich. Rovnako bol aj terčom pre nepozvaných návštevníkov, ktorí sa cezeň ľahko dostávali do areálu škôlky.

Radost' senianskych najmenších

Stretnutie po šesťdesiatich rokoch

Poslanie učiteľky

Žiaci belžianskej jednotriedky z rokov 1956 až 1974 sa stretli so svojou 80-ročnou učiteľkou Irenou Pástorovou. Emotívne stretnutie bolo plné humorných príhod a životných osudov školákov, niektorých už v úlohách seniorov.

Ondrej Pravda. „Zapustila u nás korene a v malotriedke odučila 18 rokov. Za ten čas sa v laviciach vystriedalo 345 žiakov. Naraz v triede mala deti od 1. do 5. ročníka.“ Ďalších 19 rokov pôsobila v ZŠ v Seni. Dodnes má blízky vzťah k deťom.

„Prišla z Medzeva, z lesov na rovinu ako 19-ročná učiteľka. Vtedy v obci ešte nebola elektrina a do prvého ročníka jej nastúpilo päť detí,“ predstavuje pani Irenu starosta Belže

Vnúčatá a deti jej odchovancov pod vedením Kristíny Oravcovej nachystali pre pani Irenu milý kultúrny program. Príhovor predniesli jej žiaci Pavol Tóth a Marta Lešková. Oslávenkyňa mala nesmiernu radosť.

Pani učiteľku prišla pozdraviť a blahoželat' k jubileu tridsiatka jej žiakov

Pod jednou strechou

Deťom v Košickej Polianke sa doterajšia jednotriedna materská škola postavená pri kultúrnom dome stala pritesnou. Po zrušení II. stupňa základnej školy (v roku 2016) osirelo v obnovené ZŠ viacero tried a kabinetov. A práve z nich za necelé tri mesiace vytvorili novú, dvojtriednu MŠ s kapacitou 28 detí, čo je dvojnásobok počtu miest doterajšej škôl-

ky. Nový školský rok pod spoločnou strechou začal pre 28 škôlkarov a 23 žiakov 1. až 4. ročníka. Priestory bývalej MŠ poslúžia na iné aktivity obce – budú ponúknuté na prenájom verejnou obchodnou súťažou.

Stranu pripravila
Monika Floriánová a obce

Zážitky na celý rok si odniesli deti z letných prázdnin. Čas oddychu i leňošenia plný dobrodružstiev, zábavných hier, spoznávania nových miest a získavania kamarátov. Letom sa to však nekončí! ...snáď len to leňošenie.

Tábory Medeného odkvapu zo Ždane

Starší bavia mladších

Oblúbený denný tábor s veľavravným názvom Vypni telku, zapni seba láme rekordy. Olympijské hry či stanovanie na fare „prežilo“ až 80 detí pod priateľským dohľadom už 15 animátorov, ktorí v ňom kedysi tiež trávievali leto.

Jeden deň čistili plúca v Žadielskej doline, v ďalší rozhybali prsty v tvorivých dielňach. Zvädzali boj o vlajku a šantili v tráve. „Deckám sa najviac ráta stanovačka na fare. Je to objavná cesta,“ prezrádza animátorka **Jana Kokardová**, „Uvidia, čo je vnútri, spoznajú, ako žijú kňazi, spoločne slávime svätú omšu. A po zotmení hráme nočnú hru popri Hornáde.“ Zábavná je aj výmena rolí, keď deti bavia svojich animátorov. Výsledok piatich dní? Úsmev detí po celý rok a utužené kamarátstva. Veru, to by pri televízii nezažili.

► Týždeň v kláštore

Reholné bratstvo minoritov v Brehove hostilo jeden augustový týždeň 45

detí zo Ždane, Čane a Gyňova. Keďže aj zákutia detskej duše treba vyvetrať, venovali sa téme Odpustenie. „Deťom sme ju približovali scénkami. Pripravili sme množstvo hier, súťaží, umeleckých a športových aktivít,“ vymenúva animátorka **Dominika Pribulová**. „Nechýbali ani modlitby a sväte omše.“

► Poznáte ich?

Za názvom **Medený odkvap** sa ukrýva živá skupinka mladých ľudí a manželov. Dokopy ich dal v roku 2011 **Miroslav Gira**, kňaz pôsobiaci v ždanianskej farnosti. Odtedy každý pondelok vymýšľajú, hodnotia a organizujú aktivity pre ľudí z komunity, v ktorej žijú. Deň rodiny, týždeň manželstva, roráty, tábory či stretná mladých. O netradičnom mene združenia prezradili: „Z budovy, v ktorej sa tvorí a deje väčšina aktivít, nám ukradli medené odkvapy. A to sa uchytilo.“ Má však oveľa hlbší význam: „Chce-

me ako med' odrážať posolstvo svetla a rozväzovať všednosť dní. Žiať ľudom ako facke horiace láskou, dôverou a pomocou. Chceme odvádzať vodu do zeme, hoci v podobe odkvapu. Veď ak sa zrnko našej obety uchyťí a zvláži, môže priniesť mnohonásobnú úrodu.“

Bezstarostné šantenie v tráve utuží kamarátstvo

Zamieriť, vypáliť, osviežiť

Strašidlá v Nižnej Myšli

Prechádzka tajomným lesom

Čaro letnej noci nesklamalo a druhýkrát mohli ľudia zažiť strach v lese Nižnej Myšle. Hneď na úvod organizátorov vystrašil dlhý rad ľudí, ktorý sa vytvoril na lávke cez rieku Olšava. Hlavným vchodom do tajomného lesa prešlo okolo 170 návštevníkov.

Zvon pri kaplnke sv. Jána mocne zazvonil a tajomný les sa uzavrel. Riečka Olšava s lávkou zdraví v tme idúcich a nenápadne ich nasmeruje ku studničke Julinke, kde má cha-

lúпку Ježibaba. Varí čaj v kotli a láka deti na perníky pani Jamborovej. Ach, núka aj otrávené jabĺčka! Ti čo odolali vábeniu, pokračujú lesnou cestou značenou malými svetielkami. Sprava čiha spadnutý strom, zľava škriatok v krikoch. Stoj! Obor s halapartňou zahatá cestu a pýta heslo. Bez baterky radšej nespraviť ani krok. Pomoc, obesene! Smrtkáá! Čudné zvuky a svetlá držia každého v strehu. Či sa bojíš, či nie, musíš prejsť okolo obrovského pavúka. Bojazlivých povzbudí Červená

Stranu pripravila Monika Floriánová,
foto OZ Medený odkvap,
TSP Valaliky a OcÚ N. Myšľa

čiapočka cukríkom. Sto hrmených, štyria lúpežníci podplácajú dukátni. Je to naopak? Tu je všetko možné. Po polhodinovej prechádzke nočných turistov upokojí len čarovný nápoj v celi.

Za oblúbenou akciou stoja členovia **OZ Dúhová stonožka** v Nižnej Myšli. Nápad pripraviť tajomný les vznikol na grilovačke v Nemecku, kde sa dopyčuli o českej tradícii pochodu čarodejní v dedinke Sázava. Na stretnutiach pri nealku rozvinuli myšlienku do terajšej podoby.

Oči žiariace šťastím

Terénne sociálne pracovníčky vo Valalikoch pripravili „svojim“ deťom deň plný hier a prevkapaní. Na ihrisku s trebným názvom „Detský svet“ sa zabávali loptovými hrami, skákali do piesku a naháňali sa. „S nadšením sa zapájali do každej aktivity,“ napísali, „Upútalo ich kreslenie kriedou so zaviazanými očami. Prvý načrtnutý obrázok a ďalší postupne čo-to naslepo primalovali. Veľmi sme sa tešili zo vzniknutého kreatívneho diela.“ Odmenu – knihy, farbičky či plyšové hračky – si deti losovali v prázdninovej tombole. Ich oči rozžiarené šťastím boli na oplátku odmenou pre organizátorky.

Do lesa neváhali vstúpiť ani tí najmenší

Terénne pracovníčky pripravujú deťom zaujímavé aktivity v každom ročnom období

Rekonštrukcia knižnice vo Valalikoch

V novom šate

Príťažlivejšia. Čistejšia. Bezpečnejšia. Taká je Obecná knižnica vo Valalikoch po júlovej rekonštrukcii.

„Knižnicu sme vymalovali. Staré police, ktoré slúžili od 70. rokov minulého storočia, sme vymenili za nové bezpečnejšie. Zavesili sme nové záclony i svietidlá. Vynovili detský kútik,“ vymenúva urobené práce knihovníčka **Martina Matiová**. „Vycistili a roztriedili sme okolo 8800 kníh a nanovo ich

uložili do políc. Popritom sme vykonali revíziu fondu a staré, poškodené knihy pripravili na vyradenie. Po schválení poslancami obecného zastupiteľstva si ich v septembri bolo možné kúpiť cez burzu.“

Zariadenie knižnice v hodnote 1 500 eur podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

mm/mf, foto ocú Valalíky

Vynovený priestor vytvára príjemné prostredie na stretnutia čitateľov s knihami

Deň otvorených dverí a beseda v Sokolčanoch

Slúži 91 rokov

História sokolianskej obecnej knižnice sa začala v roku 1926. Kronika prezrádza, že prvým knihovníkom bol učiteľ **Andrej Šomogyi**. Dodnes nášho starí rodičia s úctou spomínajú ako na priateľa. A s priateľmi, spisovateľom **Romanom Michelkom** a **Jozefom Mižákom**, predsedom Miestneho odboru **Matice Slovenskej v Košiciach**, si v obci pripomenuli jej 91. výročie.

Roman, zároveň tajomník Vydavateľstva Spolku slovenských spisovateľov, na besede prezradil recept na písanie a porozprával o ceste vydania knihy. Povzbudzuje mládež k čítaniu slovenských diel i k tvorbe. „Veľ-

kí spisovatelia pochádzajú hlavne z dedín“, vraví. O poslaní Matice slovenskej zas pútavo prednášal matičiar **Jozef**: „Uchovávať kultúrne a duchovné dedičstvo národa je veľmi potrebné, aby sme vedeli, kto sme a odkiaľ prichádzame. Aby naša kultúra nesplynula s inými a udržali sme si tradície.“ Knižnici darovali dve knihy, čím ich počet narástol na 3322.

Odmenení boli aj najaktívnejší mladí čitatelia **Michal Imrich** a **Michaela Mičietová** a najväčší pomocník knihovníka za rok 2016 **Dominik Imrich**. Ceny im odovzdal starosta Sokolian **František Beregszászi** a správca knižnice **Martin Haluška**.

mh, mf, foto ocú Sokolany

Ocenení čitateľa s hosťami

Belža má Izbu ľudovej kultúry

Pani Margita inšpiruje

Pri návšteve Belže určite zjdíte na obecný úrad. V jeho priestoroch objavíte malý poklad – Izbu ľudovej kultúry, ktorú slávnostne otvorili začiatkom septembra na oslave 785. výročia prvej písomnej zmienky o obci.

S myšlienkou prišla **Margita Vargovčáková**, ktorá sa do Belže presťahovala po zosuve pôdy pri záplavách a narušení statiky ich domu v Nižnej Myšli: „Vždy ma zaujímali ľudové remeslá. Najviac ma však oslovilo tkanie,“ prezrádza. „Zbieram výšivky, obrusy, koberce a iné tkané výrobky z Abova. Bolo by škoda mať

ich doma v skrini.“ Steny izby zdobia krásne ukážky tkaných obrusov. Uprostred nájdete rozložené krosná, na ktorých pani Margita tká. Tomuto remeslu priúča aj deti v krúžku na ŽS v Nižnej Myšli. Úspešne. Na celoslovenskej súťaži Kruhy na vode obsadili tretie miesto.

Izba ľudovej kultúry je jednou z troch miestností, ktoré plnia kultúrno-spoločenský význam v obci. Približuje ľuďom tradíciu a zriedkavé remeslo. Ostatné dve slúžia drobcom ako Materské centrum a Klub mamičiek v spolupráci s OZ Belžanskí priatelia.

Ondrej Pravda, mf, foto ocú Belža

Kiež by bolo v regióne viac takých ľudí ako pani Vargovčáková

Putovali vo Svinici

Deti zo škôl v Čani a Ždani putovali dejinami na Festivale starého umenia a histórie Abova vo Svinici. Prezreli si tamojší románsko-gotický kostol, kde sa v septembri festival v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva konal. Zapojili sa aj do tvorivých dielní.

Náš mikroregión sa na 26. ročníku tohto podujatia predstavil na výstave Zhmotnené duchovno a to prostredníctvom rezbárskych prác **Ladislava Staňa staršieho** aj **mladšieho** z Valalíkov.

Kčj

Festival mládežníckych dychových hudieb Fanfára fest prilákal 9. júla do Trsteného pri Hornáde mládežnícke orchestre z Prakoviec či Levoče. Domáca Dychová hudba Hornád sprevádzala mládežnícku dychovku Jahôdka. Na sprievodnej prehliadke tiež vystúpili kapely z Valalíkov, Myslavý i Hasičská dychová hudba z Košíc.

František Vattaj/red

Všestranné tínedžerky

Svieža chuť Čerešenky

Na tohtoročných dňoch nášho združenia ponúkli svojim spevom bonbónik pre uši a vystupovaním aj príjemné pohladenie pre oči. Tínedžerky z Trsteného vystupujú ako spevácka skupina Čerešenka od roku 2011, keď ako piatačky na základnej škole očarili svojimi hlasmi po prvý raz. „Prsty“ v tom mala ich učiteľka hudobnej výchovy **Jolana Šmajdová**, ktorá si dokázala všimnúť šikovné deti a rozvíjať ich talent.

Ďalší prenikavý úspech prišiel v roku 2015 v podobe strieborného pásma na krajskej súťaži v ľudovom speve, keď sa zašpivam. Na prehliadke Špivanečki moje v minulom roku zažiarili ako absolútne víťazky.

„Dievčatá radi potešia svojím spevom pri rôznych rodinných príležitostiach i verejných podujatiach,“

poznávajú **Emília Ruščáková**, zástupkyňa súboru pred verejnosťou a mamička jednej zo speváčok. Aktuálne ich je v súbore päť. Dievčatá sa poznávajú už od materskej školy, dnes majú 15-17 rokov. Vystúpenia berú ako svoju malú brigádu.

Ďalšiu dimenziu ich talentu vidieť v súhre so skupinou Ščambou. Spolupracujú s ňou ako vokalistky, ich doménou teda nie je len folklór, ale aj populárna hudba. Prvého septembra mali prvé samostatné vystúpenie mimo okresu, na popradských mestských slávnostiach spojených s polmaratónom. Predstavili sa pásmom ľudových piesní, no predniesli aj vlastné úpravy popových skladieb, napríklad z dielne ďalšej známej vychodniarky, Beáty Dubasovej.

tob, foto Milan Bagoni

Členky „Čerešenky“ pred vystúpením so Ščambou

Na Jubilejnej karičke 2017

Na jubilejnej piatej veľkej tancovačke karičky v Košiciach nemohli chýbať ani nadšenci z nášho regiónu. Na Hlavnej ulici sa zvrátili valalickí folkloristi z **FS Kadlubek** a čanianski z **Abovčana**. Aj vďaka nim vznikol piaty slovenský ustanovujúci rekord: Až 876 ľudí každého veku v horúčave naraz zamrzlo – znehybnelo na 6 sekúnd v tanci. Počas sprievodného podujatia Jubilejnej karičky 2017 sa udiala aj prehliadka moravských krojov z Kyjovska, slovenských z Košickej Novej Vsi a zo Zemplína. A práve posledne menovaný moderátorský opisal **Pavol Kacvinský** z Valalíkov. Tancovali aj pracovali obe redaktorky Abovského hlásnika, **Katarína Čaniová** a **Monika Floriánová**. Toto nevšedné podujatie totiž vytvorila a spolu s FS Železiar zorganizovala košická agentúra Communication House, ktorá pravidelne tvorí aj Abovský hlásnik.

FS Kadlubek

Rozveselené redaktorky Abovského hlásnika pred folklórnou fotostenou

Spev je ich život

Jarabinka kvitne dve dekády

Ako ten čas letí... už je to 20 rokov, čo sa v Trstenom pri Hornáde dalo dokopy 12 žien okolo vedúcej školskej jedálne **Márie Lukáčovej** a vznikla spevácka skupina Jarabinka. Jadro súboru vytvorili práve žienky zo školstva. Láska k spevu vznikla v školskom spevokole, hrali v divadle pod vedením **Ireny Urbanovej**. Raz pri posedení vznikol nápad. „Chlapi v tom čase už chodili na Dargovskú ružu a my ženy sme si povedali, spievame vari horšie? A vtedy bola taká dobrá nálada, že každý súhlasil,“ spomína Mária dnes. Prvýkrát zaspievali vo Svinici v 98. roku. Odvtedy sa o nich chýr rozšíril a prekonal aj hranice obce. Postupne sa pridalo šesť speváčok, priebežne sa deje generáčna výmena.

Jarabinka chodí potešiť na obecné podujatia, navštevujú Špivanečki moje v Slanci, no pozývajú ich aj jednotliví ľudia. Napríklad dlhoročná aktívna spoluobčianka **Marta Magyarová**. Nemala vlastnú rodinu, preto svoju jeseň života trávi v košickom domove dôchodcov. Tiež je tam organizačnou dušou. Pri príležitosti 81. narodenín jej prišla Jarabinka zaspievať. Malý koncert si vypočuli i ďalšie

obyvatelky domova pôvodom z Trsteného – Jolana Bodnárová, Mária Ruščáková a Johana Vlasatá.

Skupina má spracované spievano-hrané pásma Čepenki, Na jarku, Fašengovi večar, Valalske premeni I a II... „Spievame pre radosť. Snažíme sa uprednostňovať abovské piesne, lebo tie buď nie sú až také známe, alebo sú už upravené na šarišské, zemplínske a podobne,“ hovorí Mária. „Na druhej strane som rada, že sa ľudové piesne a piesne v ľudovej úprave spievajú. To je najdôležitejšie.“

Tono Oberhauser,

foto autor a archív Jarabinky

Členky Jarabinky (zakladajúce):

Mária Lukáčová D., Mária Lukáčová P., Mária Lukáčová R., Jolana Šmajdová, Margita Hoffmanová, Marta Verébová, Helena Matisová, Serafína Ruščáková, Henrieta Zajacová, Emília Kúželová, Božena Letková, Paulína Kaššaiová.

Neskôr sa pridali: Anna Rajdošová, Mária Patriková, Katarína Matušková, Blažena Olexová s dcérou Zuzanou, Emília Ruščáková

Špivanečki moje 2017 v Slanci

„Dôchodcovská“ vetva Jarabinky prišla potešiť rodáčku z Trsteného, Martu Magyarovú

Spoznávame nevšedné miesta

Piknik na močidle

Mladá rodinka v altánku pri močidle pripravuje guláš. Nechceme ju rušiť otázkami a fotením. Odmenou nám je pocit pohody, ktorý sa rozprestiera všade navôkol. Pri obnovenom mieste na pranie s ohniskom, mostíkom a výverom sviežej vody na samom okraji blízkej mokrade. Oddychová zóna zvaná Rybník vo Vyšnej Myšli je technickou a prírodnou pamiatkou zároveň. Takto funguje po rekonštrukcii od roku 2013. Od nepamäti tejto úžľabine s nezamŕzajúcou vodou Vyšnomýšľania vraveli aj močidlo.

Prečo? Pamätníčka **Regina Köverová**, žena s vynikajúcou pamäťou, sa rada delí o svoje spomienky:

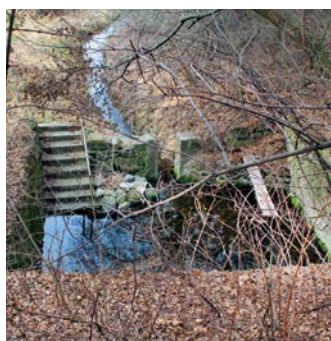

Vzácná fotka. Už dávno ženy nechodia na „rybník“ prať

„Voda tam je mäkučká, dobre bieli, dobre odteká. Volakedy tam ženy chodili prať všetko. Vzali si gumáky, taligu a na lávke vytrepali bielizeň piestom. Neskôr, keď už boli práčky, chodili sme k rybníku plákať. Pred vari tridsiatimi rokmi sme tam ešte jadrovým mydlom „čuchali“ koberce. Teraz už tam nikto neperie. Nespomínam si, že sa v ňom máčal ľan, hoci sa to na informačnom paneli uvádza. U nás sa pestovalo konope a to sa močilo na močidle pri Koscelku. U nás slúžilo na pranie.“

Pani Köverová si pamätá babku **Palenčárovú**, ktorú volali **Jančíkaraňa**. Vždy v nedeľu popoludní močidlo vymietla a metlu „zaparkovala“ v ich dvore, keďže bol na ceste medzi jej domom a močidlom.

Starostka obce **Paulína Gulášová** dodáva, že sa tam už neperie aj preto,

Mokrad' hýri životom

lebo blízka mokrad', do ktorej steká voda z močidla, patrí medzi vzácne územia. „Koncom 20. storočia tu bol zistený výskyt mloka dunajského, ktorý sa v Košickej kotline nikde inde nevyskytuje. Žijú tu mnohé obojživelníky a početné vodné vtáctvo,“ vysvetľuje.

Spomínaný vrt blízko mokrade pred niekoľkými desiatkami rokov navrtali kvôli pitnej vode. Obyvatelia vy-

užívajú ďalší, vyššie položený v obci. A nepochybne zaujímavé je, že práve kvôli tunajšej nezamŕzajúcej vode sa v okolí zachovalo osídlenie od najstarších čias.

Na vrchu úžľabiny sa kocháme parádny výhľadom na kotlinu. Od ohniska sa šíri lákavá vôňa mäsa a pečenej cibulky...

Katarína Čániová, foto: autorka a oú

Na foto vľavo močidlo pred obnovou a teraz v podobe oddychovej zóny (vpravo)

Križ na zákrute

Pokúšala som sa na fotke zachytiť nádherný šírý priestor, ktorý obklopuje križ „na zákrute“ pod Vyšnou Myšľou. Posúďte, či sa to podarilo aspoň čiastočne. Onen otvorený priestor možno navnímať aj vďaka tomu, že ho pravidelne kosia; tí, čo sa starajú o veľké lány, ako aj **Milan Helfen** – vnuk ženy, ktorú domáci volali **Bujdošová** a ktorá ho dala postaviť. Narodila sa v Amerike, domov do Abova sa rodičia vrátili už s ňou.

Križ vznikol na križných cestách, ktorých náznaky ešte možno vybadať. Prerušila ich širokorozchodná trať. Pôvabné dielko malo volakedy ohrádku, tuje, za socializmu sa topilo v chrasť, teraz ho krásli bršlen – a pravidelná starostlivosť pána Helfena. „Veľmi si vážime jeho prístup. Keď tráva okolo križa čo len trochu povyrastie, už ju kosí. A to roky,“ vraví s uznaním starostka obce **Paulína Gulášová**.

kčj, foto autorka

Po Miliči pribudnú ďalšie

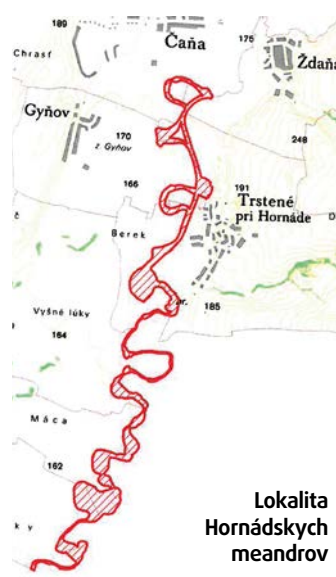
Územia európskeho významu

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, v rámci druhej aktualizácie národného zoznamu území európskeho významu, plánuje do zoznamu zaradiť dve lokality v našom regióne.

Prvou sú **Hornádske meandre** zaberajúce katastrálne územia obcí Čaňa, Gyňov, Kechnec, Milhost', Seňa, Trstené pri Hornáde a Ždaňa. Druhým je **Hanišiansky les** rozprestierajúci sa na území Hanišky.

Územie európskeho významu je druh chráneného územia sústavy Natura 2000, ktoré je vyhlásené na ochranu prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín podľa smernice Európskej komisie o stanovištiach (92/43/EHS) z 21. mája 1992.

mf, foto internet

Lokalita Hornádske meandre

Neskončil pri stovke

Pri príležitosti Svetového dňa darcov krvi ocenil v júni Slovenský červený kríž, spolok Košice-okolie, našich bezpríspevkových darcov krvi, ktorí neustále pomáhajú zachraňovať mnoho životov.

Najvyššie ocenenie, medaila MUDr. Jána Kňazovického, za 100 odberov patrí **Karolovi Dzugasovi** z Košickej Polianky. Od roku 2008 toto ocenenie získalo deväť darcov z regiónu Hornád.

Branislavovi Gulovi a **Martinovi Ruščákovi** z Vyšnej Myšle, **Jozefovi Jarušínskému** zo Ždane a **Tiborovi Kleinovi** z Čane udelil SČK za 80 odberov diamantovú plaketu MUDr. Jána Janského. Striebornou a zlatou plaketa boli ocenení 27 darcovia, medzi nimi päť žien.

Karol Dzugas uskutočnil 101. odber adresne pre 14-ročnú onkologickú pacientku z Košíc počas nedávnej akcie Rádio Regina Východ dokorán

Všetkým darcom srdečne ďakujeme.
mf/ah

Veterinárna poradňa

Na článok o psoch v č. 2/2017 zareagovala MVDr. Mária Kandráčová s časťmi otázkami. Tu je prvá z nich:
Môjmu psíkovi veľmi páchne z papule. Ako ho toho zápachu zbaviť?

Existuje viacero dôvodov spôsobujúcich tento problém. Najčastejšie ide o tvorbu zubného plaku, ktorý sa usádza na zuboch, podlieha mineralizácii a neskôr vytvára zubný kameň. Je zdrojom baktérií, ktoré môžu drobnými kapilármi prechádzať do srdca, pľúc, pečene či obličiek a spôsobiť silný zápal až zlyhanie

orgánov. Ďasna podliehajú taktiež paradentóze, v dôsledku čoho dochádza k uvoľneniu zubov zo zubného lôžka.

Ďalším dôvodom zápachu z papule psov môže byť zápal kože, hlavne v oblasti brady. Sliny a zvyšky potravy sa usádzajú v záhyboch kože, rozkladajú sa, a tak sú zdrojom baktérií a kvasiniek. Nemenej dôležitou príčinou nepríjemného dychu našich miláčikov môže byť aj zlé trávenie – nevhodná a nekvalitná strava, požívanie cudzích predmetov (rôzne psie hračky, kamene, drevené palice, šišky apod.)

Polianka pozitívne

Celkom 2926 miest, mestských častí a obcí SR prešlo porovnávacím hodnotením zameraným na finančnú a majetkovú bonitu. Podiel obcí a miest, ktoré využívajú financie a majetok s vysokou efektivitou pre trvalo udržateľný rozvoj predstavuje 30,2 %. Pečať Rozvoja obcí a miest bola Národným informačným strediskom Slovenskej republiky udelená aj obci Košická Polianka. red

Pripomenuli si Povstanie

Tohtoročné 73. výročie SNP si predstavitelia štátnej správy a samosprávy okresu Košice-okolie, Košického kraja a zástupcovia politických strán a hnutí regiónu utili pietnym aktom pri pamätníku v Dargovskom priesmyku. Príhovor predniesli prednostka OÚ Košice-okolie PhDr. Denisa Vargová Lukáčová a tajomníčka Oblastného výboru SZPB Košice Mgr. Monika Gergelová. Slávnostné kladenie vencov hudobne sprevádzali Dychový súbor Hornád z Trsteneho pri Hornáde a spevácka skupina Domovina z Čane. kdz

Ozvena sa niesla Devínom

Spevácka skupina Ozvena z Čane sa na sviatok Cyrila a Metoda 5. júla predstavila na celoslovenských oslavách na Devíne. Abovské a iné východoslovenské piesne sa vďaka nim rozliehali široko-ďaleko okolo staroslávneho hradu. Na snímke úspešné vyslankyne a vyslanci nášho regiónu so starostkou bratislavskej mestskej časti Devín Ľubicou Kolkovou. ozv/red

Chovatelia pozývajú

Už po 22. raz sa chovatelia zvierat z regiónu, a nielen z neho, ziđu **4. a 5. novembra** v Geči. Slovenský zväz chovateľov organizuje **oblastnú výstavu** ako jednu z najväčších v republike. Vystavených bude okolo 1 000 zvierat. Uvidíte pestrú paletu plemien hydiny, králikov, holubov a exotického vtáctva. Zvláštnu pozornosť sa chystajú organizátori venovať deťom so záujmom o chovateľstvo. Viac o činnosti miestnej organizá-

cie chovateľského zväzu nájdete na www.szch-geca.webnode.sk. Jozef Kondáš/red

Hasiči: Finále u nás

Košická Hasičská Liga (KEHL) a Dobrovoľný hasičský zbor Kokšov-Bakša usporiadali 2. septembra na futbalovom ihrisku v Kokšove-Bakši finálové 7. kolo KEHL. Zúčastnilo sa ho celkovo 21 družstiev – 16 mužských, 5 ženských. Domáce mužstvo obsadilo krásne 9. miesto. Veľké poďakovanie patrí organizátorom. OcÚ Kokšov-Bakša

Domáci na štarte

RUŠČÁK

Aliančný partner SPP

www.ruscak.sk

Servis kotlov

Revízie kotlov

Modernizácia vykurovania

Montáž kúrenia

Tepelné čerpadlá

Online rezervácia

tel.: 0910 916 306
Valaliky

Akčné leto starých pánov

Futbalisti v zrelom veku sa v tomto roku rozhodne nenudia. Leto plné zápasov odštartoval II. ročník Futbalového turnaja veteránov nad 40 rokov vo Vyšnej Myšli. Táto súťaž bola zaujímavá tým, že na zápasy nastupovali družstvá v plnej zostave 11 hráčov. Spomedzi 6 tímov triumfovali susedia z Nižnej Myšle pred Slanskou Hutou (vo finále sa zrodil výsledok 1:0) a domácimi Vyšnomyšľancami.

Starí páni z Čane zas zaknihovali turnajový „hatrick“ – vyhrali júnový boj o Pohár predsedu RZOH, druhá bola Geča (za nimi skončili Haniska a Trstené). Nasledoval júl, už 21. ročník medzinárodného zápolenia OLD BOYS CUP v Geči. Čaña si aj tu odniesla prímát, v konkurencii miestneho tímu, Jakloviec a maďarského Halmaja. No a tretí titul vybojovali čanianski čiperní chlapíci na domácej pôde v auguste.

„Starí páni“ v lete dokázali, že do starého železa rozhodne nepatria

Beh Vyšnou Myšľou

Všetky generácie sa mohli zapojiť do Behu Vyšnou Myšľou. Bola medzi nimi trojročná **Zuzka Janovičová** zo Šace aj 76-ročný „lokálmataador“ **Vincent Juhás**, ktorý zabehol 4 kilometre za 20 minút a 40 sekúnd. Najrýchlejší čas medzi mužmi na 8 km dosiahol **Orest Babjak** z Bardejova, víťaz kategórie do 50 rokov v čase 28:22 min, medzi ženami na 6 km **Mária Bodnárová**.

Najväčšou inšpiráciou bol beh pre deti

Stranu pripravili obce a redakcia

V Nižnej Hutke oslávili Deň obce výlučne športom, presnejšie futbom. S loptou sa vyhrali žiaci i dorastenci. V hlavnom turnaji zápasilo až sedem družstiev, aj hostia z Vyšnej Hutky a Ruskova. Užili si i „pappuči“ športovci – ved' guláš sa ušiel všetkým.

Radoslav Bujdoš (na snímke vľavo) z Nižnej Myšle sa zúčastnil na pretekoch Challenge Roth v dlhom triatlone Nemecku. Tu sa umiestnil ako najlepší Slovák v rámci slovenských tímov. Je dobré vedieť, že v našom regióne zapúšťajú korene aj netradičné športy. Triatlon (kombinácia plávania, cyklistiky a behu) z nich patrí medzi najnámahavejšie.

Čaña doma úspešná

V prvú júlovú sobotu sa stretli v čanianskej športovej hale florbalisti, víťaznú trofej si odnieslo domáce družstvo „Panci team“

Domáci Dušan Bobaľ z Čane a Roman Bučko z Kuzmíc dominovali na augustovom tenisovom zápore len v štvorhrách (foto dole)

Za hokejom na Moravu

Hokejová sezóna sa síce ešte len rozbieha, ale vicemajstri našej AHL, družstvo AHK Sokolany, už má za sebou ostrý štart. Začiatkom septembra vycestovalo na Moravu, kde zohralo zápas s miestnou HC Kopřivnice. Domáce družstvo z mesta slávnych „tatrovičiek“ zvíťazilo 7:4. Sokolany (družstvo AHK na snímke) však nášmu regiónu hanbu rozhodne neurobili.

Aj v Geči im to behá

Členovia Bežeckého klubu z Geče sa aj v tomto roku zúčastňujú rôznych bežeckých súťaží, napríklad polmaratónu Košice-Seňa, večerného behu mestom Košice či 10-kilometrového behu vo Vranove nad Topľou. Jeden z členov klubu, **Milan Hajduk**, nás reprezentoval aj na maratóne v Prahe.

Vydáva: Regionálne združenie obcí Hornád so sídlom Osloboditeľov 22, Čaña, IČO: 319 65 041, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Štefánikova 6, 040 01 Košice, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, **web:** www.regionhornad.sk, **vedúca redaktorka:** PaedDr. Katarína Eva Čaniová – tel: 0905 812 883, **redaktor:** Mgr. Anton Oberhauser – tel. 0911 291 255, **redakčná spolupráca:** Ing. Monika Floriánová, **redakčná rada:** predseda Mgr. Karol Dzugas, Ing. Miloš Barcal, Róbert Janotka, JUDr. Ľubomír Vranka, Ing. Štefan Petrik, Mgr. Denisa Vargová, **Distribúcia** - Obecný úrad Ždaňa, tel. 055/698 00 21. Vychádza ako štvrtročník pod registračným číslom EV 3592/09, ISSN 1339 - 2549, **sadzba:** Jozef Veselý - FOGRA studio Košice, **tlač:** ROTAPRINT, s.r.o. Redakcia nezodpovedá za obsah doručenej inzercie.